

Reg. No. :

FY-419

Name :

FIRST YEAR HIGHER SECONDARY EXAMINATION, MARCH 2023

Part – III

Time : 2½ Hours

SANSKRIT SASTHRA

Cool-off time : 15 Minutes

Maximum : 80 Scores

निर्देशाः

- 15 निमेषाः समाश्वाससमयः ।
- प्रश्नान् पठितुं इच्छानुसारं चयितुम्, उत्तराणि क्रमीकर्तुं च अयं समयः उपयोक्तव्यः ।
- प्रश्नस्य निर्देशान् सश्रद्धं पठित्वा अवगम्य च उत्तराणि लेखनीयानि ।
- प्रश्नानाम् अङ्काः तत्र-तत्र दत्ताः ।
- उत्तरलेखनाय समयः अङ्काः च परिगणनीयाः ।

നിർദ്ദേശങ്ങൾ:

- 15 മിനിറ്റ് സമാശ്വാസ സമയമാണ്. ഈ സമയം ചോദ്യങ്ങൾ വായിക്കുന്നതിനും ഇഷ്ടമുള്ള ചോദ്യങ്ങൾ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതിനും ഉത്തരങ്ങൾ ആസൂത്രണം ചെയ്യാനും ഉപയോഗിക്കാം.
- ഓരോ ചോദ്യവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട നിർദ്ദേശങ്ങൾ ശ്രദ്ധാപൂർവ്വം വായിച്ചു മനസ്സിലാക്കിയ ശേഷം ഉത്തരമെഴുതുക.
- ഓരോ ചോദ്യത്തിനുമുള്ള സ്കോർ അതോടൊപ്പം നൽകിയിരിക്കുന്നു. ഉത്തരമെഴുതുമ്പോൾ സമയവും സ്കോറും പരിഗണിക്കണം.

‘क’ विभाग: (व्याकरणम्)

(1-6) कोष्ठकात् उद्धृत्य चतुर्णामुत्तरं लिखत । (एकैकस्य एकैकोऽङ्कः)

(ബ്രഹ്മക്കുറ്റിൽ നിന്നും, നാലു ചോദ്യങ്ങൾക്ക്, ഉചിതമായ ഉത്തരമെഴുതുക. (ഒരു സ്കോർ വീതം) (4 × 1 = 4)

1. धातुसंज्ञाविधायकं सूत्रं किम् ?
(सुप्तिङन्तं पदम्, भूवादयो धातवः, वृद्धिरादैच्)
2. आत् ऐच् च _____ संज्ञः स्यात् ।
(वृद्धि, गुण, धातु)
3. झलां जशो _____ ।
(अन्ते, मध्ये, पूर्वे)
4. वाक् + ईशः = _____ । पूर्यत ।
(वागीशः, वाकीशः, वाखीशः)
5. कर्मसंज्ञाविधायकं सूत्रं किम् ?
(साधकतमं करणम्, कर्तुरीप्सिततमं कर्म, आधारोऽधिकरणम्)
6. ध्रुवमपाये _____ ।
(अधिकणम्, कर्म, अपादानम्)

(7-8) उत्तरं लिखत । (अङ्कद्वयम्)

ഉത്തരമെഴുതുക. (രണ്ടു സ്കോർ വീതം)

(2 × 2 = 4)

7. भोस् देवाः – भो देवाः । इत्यत्र सन्धिकार्ये उचितसूत्राणि पूर्यत ।
भोर् देवाः – ससजुषो रुः ।
भोय् देवाः – _____ ।
भो देवाः – _____ ।

8. उदाहरणानुसारं सूत्रं पूरयत ।
अतो रोरप्लुतादप्लुते ।
वा _____
हलि _____

(9-10) उत्तरं लिखत । (त्रय अङ्काः)

ഉത്തരമെഴുതുക. (3 സ്കോർ)

(2 × 3 = 6)

9. तद् + शिवः – तच्छिवः इत्यस्य सन्धिकार्ये रिक्तस्थानानि पूरयत ।
तद् + शिवः ।
तज् शिवः → _____
तच् शिवः → _____
तच्छिवः । → _____

सूचना : खरि च, शश्छोऽटि, स्तोः श्चुना श्चुः

10. हरिः + रम्यः → हरी रम्यः इत्यस्य सन्धिकार्ये रिक्तस्थानानि पूरयत ।

सूचना : रो रि, ससजुषो रुः, द्रलोपो पूर्वस्य दीर्घोऽणः

- हरि स् रम्यः → विसर्जनीयस्य सः ।
हरि र् रम्यः → _____
हरि रम्यः → _____
हरी रम्यः → _____

(11-16) पञ्चानां प्रश्नानामुत्तराणि लिखत । (चत्वारोऽङ्काः)

അഞ്ച് ചോദ്യങ്ങൾക്കുത്തരമെഴുതുക. (4 സ്കോർ വീതം.)

(5 × 4 = 20)

11. उदाहरणं दृष्ट्वा संज्ञासूत्राणि पूरयत ।

	सूत्राणि	संज्ञा
यथा →	तुल्यास्यप्रयत्नं	सवर्णम् ।
	नीचैः	_____
	हलोऽनन्तराः	_____
	अदर्शनं	_____
	सुप्तिङन्तं	_____

12. सूचनानुसारं 'वृद्धिरेचि' इति सूत्रं सोदाहरणं व्याख्यात ।

- सूचना :** → आदेचि परे ... ।
→ द्विपदं सूत्रम् ।
→ कृष्णैकत्वम् ।

13. बलयेषु दत्तादेशाः उचितोदाहरणैः सह योजयित्वा लिखत ।

(य्) (व्) (र्) (ल्)

सुधी + उपास्यः ⇒ सुध्युपास्यः । _____ ।

मधु + अरिः ⇒ मध्वरिः । _____ ।

धातृ + अंशः ⇒ धात्रंशः । _____ ।

लृ + आकृतिः ⇒ लाकृतिः । _____ ।

14. पेटिकायां दत्तेषु सूत्रेषु प्रगृह्यसंज्ञाभिधायकानि सूत्राणि निर्धार्य लिखत ।

ईदूदेद्विवचनं प्रगृह्यम् । अदसो मात्, आदुणः, वृद्धिरादैच्, निपात एकाजनाङ्, ओत्

15. यथोचितं योजयत ।

क	ख
वाक् + ईशः	तट्टीका
तत् + टीका	वागीशः
रामस् + टीकते	एतन्मुरारिः
एतद् + मुरारिः	रामष्टीकते

16. सूचनानुसारेण 'साधकतमं करणम्' इति सूत्रं व्याख्यात ।

- सूचना :** क्रियासिद्धौ प्रकृष्टोपकारकं
अत्यन्तं साधकं ...
बाणेन हतः

(17-18) एकस्य उत्तरं लिखत । (षडङ्काः)

ഏതെങ്കിലും 1 ന് ഉത്തരമെഴുതുക. (6 സ്കോർ)

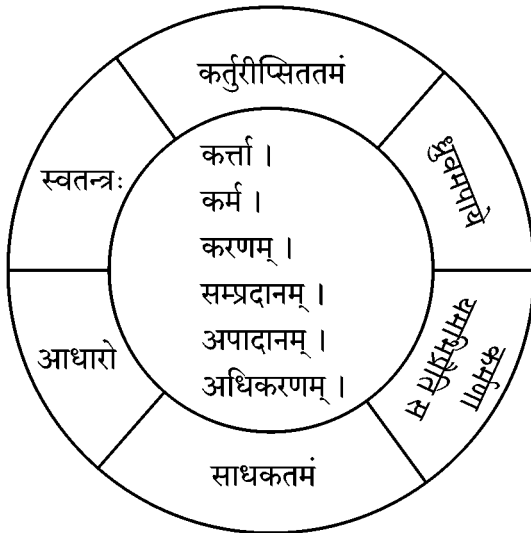
(1 × 6 = 6)

17. उदाहरणानुसारेण वर्णस्थानपरिभाषालेखने रिक्तस्थानानि पेटिकातः निर्धार्य लिखत ।

उदा. : → अकुहविसर्जनीयानां	कण्ठः ।
इचुयशानां	_____ ।
ऋदुरषाणां	_____ ।
लृतुलसानां	_____ ।
उपूध्मावीयानां	_____ ।
अमङ्गनानां	_____ ।
एदैतोः	_____ ।

मूर्धा, तालुः, कण्ठतालुः, नासिका च, ओष्ठौ, दन्ताः

18. वलयमध्ये निर्दिष्टाः संज्ञाः उचितसूत्रांशैः सह योजयित्वा लिखत ।

‘ख’ विभाग: (तर्क संग्रहः)

(19-24) चतुर्णां प्रश्नानामुत्तराणि कोष्ठकात् उद्धृत्य लिखत । (एकैकस्य एकैकोऽङ्कः ।)

നാലു ചോദ്യങ്ങൾക്കു താഴെമുതുക. (ഓരോസ്കോർ വീതം.)

(4 × 1 = 4)

19. उपमिते: करणम् _____ ।
(शब्दः, उपमानम्, वाक्यम्)
20. वाक्यलक्षणं किम् ?
(पदसमूहः, यथार्थवक्ता, उपमितिकरणम्)
21. यथार्थानुभवः कति विधः ?
(त्रिविधः, द्विविधः चतुर्विधः)
22. अनुकूलवेदनीयम् _____ ।
(सुखम्, दुःखम्, इच्छा)
23. समवायस्य लक्षणं किम् ?
(चलनात्मकं, अनेकानुगतं, नित्यसम्बन्धः)
24. अनादिः सान्तः _____ ।
(प्रध्वंसाभावः, प्रागभावः अत्यन्ताभावः)

(25-29) पञ्चप्रश्नानामुत्तरं लिखत । (एकैकस्य अङ्कद्वयम्)

അഞ്ചു ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ഉത്തരമെഴുതുക. (2 സ്കോർ വീതം.)

(5 × 2 = 10)

25. पञ्चकर्माणि कानि ?
26. चतुर्विधाभावलेखने रिक्तस्थानानि पूरयत ।
_____, प्रध्वंसाभावः, _____ अन्योन्याभावः ।
27. रसस्य लक्षणं किम् ? कति विधः ?
28. को नाम स्पर्शः ? कति विधः ?
29. विभागस्य लक्षणं किम् ?

(30) उचितम् उत्तरं लिखत । (त्रय अङ्काः)

ഉത്തരമെഴുതുക. (3 അങ്കം)

(1 × 3 = 3)

30. उदाहरणानुसारेण उचितमुत्तरं पूर्यत ।

उदा : → सुखाद्युपलब्धिसाधनमिन्द्रियं मनः ।
 शब्दगुणकम् _____ ।
 प्राच्यादिव्यवहारहेतुः _____ ।
 ज्ञानाधिकरणम् _____ ।

(31-34) त्रयाणां प्रश्नानामुत्तराणि लिखत । (चत्वारः अङ्काः)

മൂന്നു ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ഉത്തരമെഴുതുക. (4 അങ്കം)

(3 × 4 = 12)

31. यथोचितं योजयत ।

क	ख
सांख्यम्	कणादः ।
योगः	गौतमः ।
न्यायः	पतञ्जलिः ।
वैशेषिकम्	कपिलः ।

32. सप्तपदार्थलेखने रिक्तस्थानानि पेटिकातः निर्धार्य लिखत ।

द्रव्यम्, _____, _____, सामान्यम्, _____, समवायः _____, इति सप्तपदार्थाः ।

विशेषः, गुणः, अभावः, कर्म

33. सूचनानुसारं लघुटिप्पणीं लिखत । – “वायुः” ।

सूचना : → रूप _____ ।
 → सः _____ ।
 → नित्यः _____ ।

34. सूचनानुसारं लघुटिप्पणीं लिखत । – “आपः” ।

सूचना : → शीत _____ ।
 → ताः _____ ।
 → नित्याः _____ ।

(35) उत्तरं लिखत । (पञ्चाङ्काः)

ഉത്തരമെഴുതുക. (5 ന്നോർ)

(1 × 5 = 5)

35. किं नाम कारणम् ? कति विधम् ? सूचनानुसारं कारणभेदान् लिखत ।

सूचना : → कार्यं _____ कारणं त्रि _____ स _____ अस _____ निः _____
भेदात् । यत् कार्ये _____ ।

(36-37) एकस्य उत्तरं लिखत । (षडङ्काः)

ഒരു ചോദ്യത്തിന് ഉത്തരമെഴുതുക. (6 ന്നോർ)

(1 × 6 = 6)

36. प्रत्यक्षं नाम किम् ? सूचनानुसारेण प्रत्यक्षभेदान् इन्द्रियार्थसन्निकर्षः च लिखत ।

सूचना : तत्र प्रत्य _____ । द्वि _____ नि _____ स _____ निष्प्र _____ सप्र
_____ इन्द्रिय _____ षड्विधः । संयोगः _____ इत्यादि ।

37. परार्थानुमाने पञ्चावयववाक्यानि कानि ? 'पर्वतो वह्निमान्' इति ज्ञाने पञ्चावयववाक्यानि पूर्यत ।

पर्वतो वह्निमान् → _____ ।

धूमवत्वात् → _____ ।

यो यो धूमवात् स स वह्निमान् → _____ ।

यथा महानसः ।

तथा च अयम् → _____ ।

तस्मात् तथा → _____ ।